

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLONY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda. id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Kétszoros nem adóznak vissza.	Előfizethet a kiadókiváltásban és minden megváltó postakiváltással. Szerkesztőség és kiadókiváltó: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BARABÁS ALBERT.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitási díjat 50 kr. Többesít hirdetéseknek engedély

Néppárti gyűlés

Az ország ror . . . sága nem tud megnyugodni a liberális párt által teremtett helyzetben. Tiltakozni akar elnyomatása ellen és hangos szóval követeli mellőzött jogait. A tavalyi népgyűléseknek, melyeket csak a tél zordonsága tudott félbeszakítani, az idén hatalmas folytatása lesz.

E gyűléseket nem lehet helyi jellegű, kicsinyes fészkelődésekké törpíteni. Az a körülmény, hogy az ország különböző pontjain: Felső-Magyarországon, a Dunántulon és az Alföld városiban készülnek egyidőben népgyűlésekre: minden ráfogással és kicsinyítéssel szemben megczáfoltatlan tanúsítja, hogy a nép lelkiismerete háborog s az eddigi passzivitás terét elhagyni készül.

Jól van ez így. Csak bátran emeljék föl szavukat a nép vezetői. A millenárius ünnepek pénzzen csinált diszlármájába, a hamis kártyások, közpénzeket sikkasztók és polgári jogokat orzók szabadelvű táborának toasztaiba hadd vegyüljön a nép panaszkodó szava. Sebektől vérzik a magyar katolikus egyház, a társadalmi és politikai élet: minek ráaggatni czifra kötőt? A fővárosi ünnepek nem segítenek a szegény nép baján, azok orvoslását önmagának és önzetlen barátainak kell követelniük.

Mi nem izgatunk a millenárius ünnep ellen. A ki teheti, vegyen részt benne, de a millenium kedvéért nem fogjuk fegyvereinket lomtárba tenni, s nem megyünk készületlenül a választások elé. Az Istenbete csak akkor áll be, ha kívánságaink meghallgatásra találtak.

A jövő vasárnap, április 19-én Nagykanizsán és Érsekújvárott lesz néppárti gyűlés. Amott Zichy Nándor gróf, itt Esterházy Miklós Móricz gróf fogja megjelenésével és a gyűlésben való részvételével emelni a tanácskozások súlyát. A kibocsátott meghívók így hangzanak:

I. Érsekújvárott.

Polgártársak!

Az ország minden vidékén a nép igaz érdekeinek megvédése s védelem módzatainak megállapítása végett népgyűléseket tartanak. Érsekújvár és vidéke sem maradhat hátra! ezért 1896. évi április hó 19-én, vasárnap délelőtt 11 órakor

Érsekújvárott, a templomtérén nagy politikai

NÉPGYÜLÉS

lesz, melynek

TÁGYSOROZATA:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Esterházy Miklós Móricz gróf.
2. A néppárttól. Dr. Prohászka Ottokár, tanár.
3. A hitvallásos iskolákról. Tomor Ferencz ny. főgymn. tanár.
4. A kisgazdák és kisiparosok érdekeiről. Dr. Haydin Károly, székesfővárosi ügyvéd.
5. Elnöki zárószó.

A tót ajku közönség részére — az elnöki megnyitó- és záró beszédekén kívül — ugyanazon tárgyakról szónokolnak: Zmeskál Zoltán nagybirtokos, Havlicsek Vince plebános és dr. Zelenyák János orsz. képviselő. Föl tehát 1896. évi április hó 19-én Érsekújvárra.

A rendezőség.

II. Nagy-Kanizsán.

A „néppárt“, melyet a Kárpátoktól le az Adriáig mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel köszönt és karol föl a nemzet, N.-Kanizsán, 1896. április 19-én, vasárnapon, d. u. 3 órakor, a „Katonai Gyakorló-Térén“ nagy népgyűlést fog tartani, melynek sorrendje a következő:

1. Elnöki megnyitó. Mondja gróf Zichy Nándor, aranyapjas vitéz, val. belső titkos tanácsos, stb.
2. A revízió szükségessége. Tartja: Horváth Honór, szt.-ferenczrendi áldozár.
3. Alkotmányos jogainkról. Tartja: Molnár János komáromi apát-pleb.
4. A kisgazdák és kisiparosok érdekei. Tartja: dr. Major Ferencz, sz.-fejérvári városi főorvos.
5. „Tette föl!“ Költemény. Szavalja: Markos Gyula, a „Herkó Péter“ szerkesztője.
6. Miért legyen a néppárt? Tartja: Kálmán Károly, soóskuti plebános.
7. Elnöki zárószó.

Rajta tehát, tisztelt polgártársak! Jöjjen mindaz, a kinek keze és lába van, a városból ép úgy mint a vidékről e gyűlésre, hadd lássa ország-világ, hogy Zalamegye szintén azok közé tartozik, kik a jóért, szépért és igazságért lelkesedni tudnak!

Nagy-Kanizsán, 1896. április 6-án tartott értekezletünkből.

Éljen a haza! Éljen a néppárt!

A rendező-bizottság.

Jegyzet. Esti 8 órakor, a „Szarvas-Szállodában“ banquet lesz, melyen egy-egy teríték 1 ft 50 krba kerül, és a melyen a kik részt venni ohajtanak, f. évi április 16-ig sziveskedjenek Horváth Honór szt.-ferenczrendi áldozár urnál (Nagy-Kanizsa, Barátok-zárdája) személyesen vagy írásban jelentkezni.

Mai lapunk 8 oldal.

BELFÖLD.

— A legujabb kegyelmes urak. A kormánypártiság mindenépp kifizeti magát: a szabadelvű urak vagy állást, vagy rangot vagy címeket kapnak. Mintán Bánffy báró a magánítások által megtöltötte a szabadelvű párt választási kasszáját mástél millió forinttal, nagylelkűen címeket esközölt ki a liberális párt három régi, de nem gazdag hívének. Ez a három ur, aki titkos tanácsosi címet kapott, s így excellenciás ur lett: Berzeviczy Albert képviselőházi alelnök, Podmaniczky Géza báró földbirtokos és Pótsa József, háromszékmegyei főispán. Berzeviczyről mindenki tudja, hogy tanatikus tagja a liberális pártnak, s mint lutheránus vallású, buzgó híve volt az egyházpolitikai reformoknak. A másik kettőtől ellenben csak annyit tudunk, hogy Pótsa szorgalmasan szállítja megyéjéből a mameluk képviselőket, Podmaniczky Géza pedig unokaöccsese Podmaniczky Frigyesnek, a liberálisok nagymoguljának. Ezek az új kegyelmes urak azonban nyugodtan lehetnek: ő felsége soha sem fog hozzájuk fordulni tanácsért.

— Arad város szegye. Az álszabadelvűség meggyalázta a vértanuk városát is. A város közgyűlésén 57 szóval 51 ellenében megszavazták, hogy Arad város a soproni határozat értelmében irjon fel az országgyűlés képviselő házához a szólásszabadság megszorítása érdekében. Még csak egy pár béttel ezélt ünnepele a város polgársága Rákossy Jenő jelenléte mellett a márc. 15-iki vivmányokat s most ugyanazon zsidó hazafiak, kik akkor a nagy vivmányok örömeire banketteztek és dicsőiztattak, a szólásszabadság megszorítását kéri. A feliratot megszavazó 57 törv. hatósági tag között van 19 városi tisztviselő és 23 zsidó. Ebből látszik, hogy minő elemekből áll a szabadelvű párt. A nem-mel szavazók Arad város kiváló független érzelmű és vagyonu állásu keresztény polgárai, kik a szavazás óta a legnagyobb felháborodásban vannak, s egy impozáns népgyűlés rendezését tervezik, melyen megmutassák az egész országnak, miként gondolkozik a város keresztény, független érzelmű polgársága.

— A báró Fejérváry-Kasics ügynek egy utójelenete játszódott le a budapesti sajtó-bírótság előtt. A mikor Kasics szenzációs nyílt levele Fejérváry és Gromon ellen megjelent, egy Kabos (Rosenberg) Ede nevű újságíró durván megtámadta a Magyar Újsághoz Kasicsot és hazaárulónak nevezte. Kasics elégtételtért az esküdtökhöz fordult, kik a honvédelmi miniszter fogadatlan prókátorát elmarasztalták, mire a bíróság elítélte 3 napi fogházra és 50 ft pénzbírságra.

Egy lépéssel odább.

Ismerek Polónyi Gézát, okos embernek tartom, s éppen azért nagy csodálkozásba ejt ápril 9-iki képviselőházi beszéde, melyben kirohanást intézett a hitbizományok intézetje ellen. Ha dr. Neumann Armin, Jellinek Arthur vagy akármelyik zsidó honatya mondja vala el azokat a frázisokat és találja fel azokat a statisztikai adatokat, melyek a hitbizományok ellen akarnak bizonyítani: természetesen találta volna az egész ország. De egy keresztény embertől, egy született magyar polgártól mélyen elszomorító jelenség az ilyen szereplés.

Polónyi Géza felszólalása mutatja, hogy Magyarországon soha az elmék anynyira megtévesztve nem voltak, mint napjainkban. A középosztály s az ebből kikerült politikusok előtt nem az az irányadó, hogy mi szükséges a magyarnak nemzeti tulajdonságai megőrzésére s az országnak önállósága fenntartására, hanem irányadók a forradalmak jelszavai és a demagógia frázisai.

Egyazon a néptaj, mely akna-munkát folytat a kereszténység ellen, s a katolicizmus dogmáin állami törvényekkel akarást tiltani, hogy a hitelenség destruktív szellemét terjessze: dobta ki jelszó gyanánt a papi vagyonok és a hitbizományok eltörlését. Az agitáció most már nyíltan folyik, mert sikerült a keresztények közt találni előbeszédet. Eddig csak a liberális zsidó sajtó emlegette, hogy az agrárszocialista mozgalmak egyik indító oka a hitbizományokban rejlik. Az egyszerű, tudatlan nép szenvedélyeire spekuláltak a herosztársai tollak, midőn azt hirdették: „Lásd, te nyomorban tengődő napszámos, ott vannak a nagyurak, a mágnások, kik soha semmit nem dolgoznak és mégis nulliókat érő birtokok jövedelmét költik el. Ezeket a birtokokat is forgalomba kell hozni, majd jut ténylek is belőle.”

A nép nem hallgatott az igazságra, de ime, az értelmi osztály lépre megy. Hát vaksággal van megverve a magyar faj, hogy ne ösmerje fel a ravasz fondorlatot, melylyel reá törnek? Ússék fel a statisztikai táblázatokat, s látni fogják, hogy Magyarországon alig 30 év alatt 27 perczentre szaporodott a zsidó virilisták száma. Kiktől szereztek ezek a birtokaikat? Korona-jószágokat vettek? Nem. Kis gazdák telkeit vásárolták össze nagy komplexummá? Sehoh az országban. Hanem megszerezték a magyar dzsentrinek, az ősi földbirtokos osztálynak, az eladósodott, hitbizomány nélküli mágnásoknak a birtokaikat. Az állami rideg, theoretikus, nemzetgazdasági szempontból közönyös lehet, hogy a ki az adót fizeti: régi tagja-e a nemzetnek, avagy csak jövevény, de a magyar faj jövője tekintetében s nemzeti tulajdonságaink építésben tartása érdekében öngyilkossággal határos könnyelműség vesztét engedni a nemzet történetével egybeforró családoknak s utját egyengetni az idegenből, idegen érzésekkel hozzánk került új honpolgároknak.

De megtörtént. Az új honpolgárok befészkeltek magokat az ősi dominiumokba, s lankadatlanul törnek előre. Övék a kereskedelem, a hitel, a sajtó és a parlamenti többség. A hatalom birtokában merték nyíltan megtámadni a katolicizmust, s a tévuttra vezetett keresztények segélyével törvénybe ígattani a polgári házasságot, a zsidók recepczióját és a felekezeti-küliséget.

Mi már régebben tudtuk, hogy ennek az akciónak folytatása is lesz. Ősi instituczióink mindegyike akadály a kozmopolita keresztényietlen irány előtt. Sorra kell döntögetni őket. A mig hitbizományok vannak az országban, addig mindig lesznek a zsidó uralomtól független családok, kik híven őrzik őseik hitét, emlékeit és családi hagyományait. A fidei commissumok urai nem hajtják fejüket az

új irány igájába; nem koldulnak állást; nem esenkednek borralalók után, hanem továbbra is képviselik az ősi magyar faj hibáival és erényeivel együtt. Hitek maradnak vallásukhoz és uralkodójukhoz.

Itt álljunk meg egy pillanatra és mondjunk egy szentenciát, melyre a világtörténet tanított meg bennünket. A mely országban lealacsonyítják a papság tekintélyét és megfosztják a nemes osztályt összes előjogaitól; a hol gunyt üznek a vallás tanaiból és konfiskálják a főrangnak családi kiváltságait: ott rövid idő alatt meginog és porba hull maga a trón is.

Mi azon az uton vagyunk, a hová Franciaországot juttatták a szabadságharcok a múlt század végén. A „liberté, fraternité és égalité“ görögütze mellett hullott a fűrészpóros kosárba XVI. Lajos feje, minekutánna előbb egyház és főrendi kiváltságok eltörlötték.

Nyiljanak fel hát a szemek és lássák meg, hogy hazánkban a hitbizományi rendszer oly gát a magyar faj és a monarchikus államforma ellen irányuló törekvésekkel szemben, melyet nem lehordani, hanem megszüldíteni és kiterjeszteni kell. Ha Magyarországon minden talpalattnyi föld megvásárolható lesz, akkor meghuzhatják a lélekharangot a keresztény magyarság fölött.

(b. a.)

A honalapítás törvénybe ígattása.

Ünnepélyes nap lesz június 8-ika, királynak megkoronázásának évforduló napja. Az országgyűlés mindkét háza közös ülést fog tartani, s ez alkalommal a magyar állam ezeréves megalapítását és fennállását a következő törvénynyel örökíti meg:

1. §. A magyar szent korona országainak törvényhozása vallásos áhitattal ad halát az isteni gondviselésnek, hogy az Árpád és vitéz hadai által megalapított hazát oltalmába fogadta, fejedelmét bölcsességgel, népét erővel

TÁROZA.

A Szent Sir temploma Jeruzsálemben.

Irta: Pierre Loti.

Ó, mely váratlan, mely feledhetetlen érzés, mikor elő-zör lépünk ide! Valóságos utvesztője a régi és új, homályos szanktuáriumnak, melyeket rések, kapuk, büszke oszlopsorok, vagy kis rejtett ajtócskák, szelelőlyukak, pin-czeablakok kötnek össze. Nemelyik a magasságban van s elmosódik benne a hosszú fát-lakba burkolózott asszonyok csoportja; másik földalatti és mellettünk lappanganak az árnyékok a nedves, fekete sziklafalak között. — Mindez félhomályba merül. Az itt-ott beözönlő verőfény csak növeli a sötétség ellentétét. A kupolákban ezrivel lógó arany és ezüst lámpácskák sokasága igazi csillagraj. — És mindenütt a nép, vagy bábeli zavarban sürögve vagy nemzetek szerint csoportokba verődve, az aranyos oltárok előtt, a hol miséznek

Zsolozsmázás, panaszos és örvendő ének-szó tölti be a magas boltíjhatásokat, siri viszhangot ver a mélybe: a görögök orrhangon mondják zsolozsmáikat, a koptok füvöltenek. . . . És e szózatok disszonanciáját mégis egyesíti a sírás, az imádság rajongása; az egész valami hallatlan, az emberek végső panaszos jajveszékése a halál előtt. . . . Az igen magas kupola alatt, az oszlopok között, a többi szanktuárium homályos zürzavarában rémlik az esüst lámpákkal agyonhalmazott, félig barbár fényű kioszk, melyben a sarkó van. E kioszk

környéke szent, a sokaság ott hullámszik, ott táboroz. Az egyik oldalon százával térdel az orosz parasztság: a másikon hosszú fehér lepellebe burkolt jeruzsálemi asszonyok állanak — azt hisszük ez álomszerű félhomályban: megannyi antik szűz. Arcza borulva fekszik a kövön a sok turbános arab és abessziniai. Közöttük a törökök. kivont karddal. Száz nép, száz nyelv.

A Szent Sir a bazilikák és kápolnák e sokaságának szive. Nem lehet a közelben vesztelni. Egyesével, lehajtott fővel lépünk be cifra faragású kis ajtaján. Bent van a márványba foglalt sir, arany szentképek, arany lámpák között. Velem együtt jött be egy orosz katoná, egy szegény rongyos öreg asszony és egy dús brokát kelmébe öltözött nő. Mind sirva csókolják meg a sir földjét. Aztán jönnek a többiek szüntelenül, örökké és megérintik, csókolják, könnyüvel öntözik azt a követ . . .

A szent kioszkot környező templomoknak és kápolnáknak nincsen semmi összefüggése. Vannak nagyok, bámulatos fényesek és kicsinyek, szegényesek, primitívek, sötét zugolyokban, a sziklába vágva, örök éjszakában; és dűledeznek a vénségtől. A pompás régi aranyozások közt itt-ott előtűnik a kálvária csupasz köve. Csodálatos ellentét ez. Kincsek garmadája — arany szentképek, arany keresztetek, arany lámpák — és a zárandokok rongyai meg a kopott omladozó, formátlan, annyi ember érintésétől izmos falak és pillérek.

Annai oltára van itt a mindenféle vallásfelekezeteknek, hogy egymást érik a papok és a

processziók. Keresztül törnek a sokaságon. Elöl a fégyveres janicsárok, a kik nagyokat ütnek a pádi-mentumra az alabárd nyelével. . . . Helyet! Itt jönnek a latin szertartásnak aranyos kazulában. Félre! Ez a fekete kámszás, hosszú fehér szakullu öreg, ki egy földalatti kápolnából bukkanik föl, Sziria érkeke. . . . Majd előtűnik a görögök, még mindig bizáncias ornátusokban és az abessziniai szercevények. . . . Mind gyorsan mennek, tündezik a sok egyházi ruha; és az ezüst füstölök, a mint a gyermekek lóballják, beleütököznek a széjjelvaló, tolongó sokaságba. És ez emberáradatban örökös a zajgás, a zsolozsmázás és a csengettűszó. Csaknem mindenütt oly sötét van, hogy alig járhatnánk égő viaszgyertyák nélkül. A magas oszlopok közt, a homályos csarnokokban apró lángok ezrei cikáznak. Mindenki fenszóval imádkozik és zokog, egyik kápolnából a másikba sietve. Itt megosókolják a sziklát, melyben a kereszt állott, amott, a hol Mária és Magdolna sirt, arcza borulnak. Egy-egy pap hívólag int, hogy a kis fekete ajtókon menjünk le a kriptába: merv szemű, könnytől ázott arcza öreg asszonyok pedig fölfelé jönnek a fekete odukból, a hol sarkóveket csókolnak . . .

Szent Ilona kápolnájában sűrű sötétségben botorkálunk le egy romhalmazhoz hasonló, kopott, töredezett lépcsőn. Jobbra-balra mintha kísértetek kuporognának. Viaszgyertyáink megvilágítja e sejtelmesen rémlő, mozdulatlan alakokat. Mind olyan színű, mint a sziklafal. Nyomorék koldusok, fekélyes örültek ezek. Valamennyi a tenyerébe támasztja állát. Hosszu hajok arcukba hull. — E rémek között egy

és önteláldozó hazaszeretettel megáldotta és az országot jó, balsorsban segítve, annak lételet ezer éven át sok viszontagság között is fenntartotta.

2. §. Ezen ünnepélyes alkalommal az országgyűlés mindkét Háza legmélyebb hódolattal járul 6 császári és apostoli királyi Felsége I. Ferencz József elé, a kinek dicsőséges uralkodása alatt az ország alkotmányos szabadsága és zavartalan fejlődése biztosítva van.

Magyarország és társországainak apostoli királya viszont, törhetlen bizalmát nyilvánítja szeretett népének hűségében. Szilárd alapjai ezek annak az áldásos összhangnak, melynek ereje a jövőnd századok biztos haladásának is zálogát képezi.

3. §. A törvényhozás a kegyelet, hódolat és királyi hajlandóság eme nyilatkozataival a magyar állam ezeréves fennállásának emlékét örök időkre törvénybe iktatja.

4. §. E törvény 1896. június 8-án, mint 6 császári és apostoli királyi felsége dicsőséges megkoronázásának évforduló napján lép életbe; ugyanazon napon ugy az országgyűlés mindkét házában együttes ülésében felolvasandó, mint a magyar korona országainak minden községében közzéteendő és köbe véve az országházában megörökítendő.

Mennydörgés száraz villámokkal.

— Tisztújítási megalom a városnál. —

Már-már ugy látszott, hogy a jövő pénteken a rozoga városházán tisztességes vihar fog átsüvíteni, s a mennykő lecsap egy-két hivatalos helyiségbe. A városi ügyek Falb Rudolfa vészajtósló arcezzal sugtának-búgtak a mult héten s a közönség körében elterjedt a hír, hogy nagy dolgok esnek meg a tisztújításon. Általános érdeklődés támadt egyszerre a restauráció iránt. Vajjon kik azok, kiket a változó népkégy el fog ejteni?

A fáma neveket is kezdett emlegetni, ezek közt első sorban N e m s i t s pénzügyi tanácsos nevét, majd P r i b é k pénztárosét. Városházára bejáratos férfiak zörgették a hasraszót, hogy Nemsitset meneszteni kell, mert nem mér egyforma mértékkel az adózó polgároknak és soha sem olvasta Kniggenek „Umgang mit Menschen“ című könyvét, a miből meglehet tanulni a felebarátainkkal való udvarias bánásmód nyitját. A városatyák egy

csoportja, mely hasonlatos az operák összeesküvő csapataihoz, már utód után is nézett. Tapogatóztak S z e g f f ű Ignác ügyvéd és R é c István árvaszéki ülnök körül: nem lennének-e hajlandók ellenjelölt gyanánt fellépni Nemsitssel szemben? A bizalommal megütszített férfiak azonban a csabító felszólítás elől óvatosan kitértek, s a komor felhők tisztulni kezdtek a pénzügyi tanácsos feje fölül. Nem olyan kényelmes állás az a pénzügyi tanácsosság, hogy mindenki esekedjék utána. Ha valaki igazán megfelelő kötelességének, alig kerül el az ellenséget.

A békétlenkedők mozgolódása arra bírta a város nyugodtabb és tekintélyes bizottsági tagjait, hogy értekezletet tartsanak a kijelölések ügyében. Az értekezlet kedden délután egybegyűlt, s hivatalos volt reá az elégedetlenség egynévelike. Vártuk, hogy no most csakugyan lesz vihar, e helyett azonban kiderült, hogy a haragos bácsik csak amolyan színvadi villámokat suhogtattak, a milyennel Jupiter fenyegeti a halandókat az „Orfeus a pokolban“ című operetében. Nincs nekik semmi kifogásuk Nemsit ellen, csak rá akartak egy kicsit ijeszteni.

Ellenben az öreg P r i b é k Mihály t. tanácsos és városi pénztárnok aligha ki nem marad a tisztújításnál. Igen sokan ugy találják, hogy kár erőltetnie magát a szolgálatra, megérdemli már a nyugalmat. Helyette G e b h a r d t Bódog aljegyző volna az alkalmas, a ki fiatal és munkabíró ember. De az értekezlet itt is megmaradt a régi mellett s azt határozta, hogy az összes eddigi tisztviselők újra megválasztása mellett fog szavazni.

A mi értesülésünk szerint azonban Gebhardtnak jókora párfja van s miután pályázik a pénztárosi állásra, nincs kizárva, hogy megválasztják. Ez esetben további fokozatos változások következnek be.

A polgármester és a többi főtisztviselő ellenjelöltek nélkül megy a választás elé. ami bizonyíthatja azt, hogy az illetők mind igen jeles és igen derék tisztviselők. de viszont azt is, hogy nálunk kevéssel beérik a polgárok.

pompájában tündöklenek a falak mentén kuporgó sötét gnómok között, aztán rögtön eltűnnek fönt, a messze homályban,

Innen igen messze, a bemenetnél levő szanktuáriumok közt, a Szent Sír kioszkja mellett áll a Kálvária sziklája; két kápolna van rajta és húsz-egynéhány kőlépcsőfokon megy föl az ember. A sokaság itt csúszik térden legtöbbit, itt zokog legjobban.

E két kápolna előcsarnokából, mint valami erkélyből belátni a templomok labirintusát, melyben a kábult nép tolong. A kápolnák közül a görögöké a fényesebbik. Ezüst sugarak közül életnagyságban válik ki a három megfeszítettnek sáppadt kepe: Krisztus és a két látor. A falak éptűnnek az ezüst, arany szentképek és drágakövek alatt. A megfeszítés helyén oltár van. Mögötte ezüst rostélyon át látni a fekete kősziklákra a güdröt, melyben a kereszt állott. Az emberek itt térden csúsznak és környöz, csókba fúrosztik a sötét köveket. Az alsó templomokból pedig szüntelenül felhat az ének, az imádság álomba ringató moraja.

Ide s tova kétezer esztendeje, hogy minden így van e helyen. csak a forma volt néha más és mások a templomok. Az ájtatosságot félbeszakították az ostromok, a csaták, az embergylölások; de aztán ismét csak tovább folyt, még izzóbb hévvel. És mindig ugyanaz az imádság, ugyanaz a kétségbeesett könyörgés, ugyanaz a diadalmas hálaadás hangzik itten . . .

Táviratok.

Képviselőház.

(Saját tudósítók jelentése.)

Szilágyi Dezső hazárkezte óta ma foglalta el először az elnöki széket.

A földmivélsügyi tárca folytatálagos tárgyalásánál felszólalt.

Márkus József és kritikálván a kormány közgazdasági politikáját, kijelentette, hogy a kvóta lázadás nélkül nem emelhető fel.

Szilágyi elnök rendentasitani akarta a szónokot; de többek közbeszólása után ettől elállott.

Batthyányi Tivadar gróf szintén erős kritika alá vette a földmivélsügyi politikát, s a Curianak a holt kézről hozott döntvényét védelmezte.

Végül Darányi Ignác miniszter mondott hosszú beszédet, agrárius színezettel. Egyben pedig tiltakozott az ellen, hogy a kormány aká a papi javak szekulárizációjára, aká a hitbizományok eltörlésére készülne.

Ezután megejtették a szavazás, s nagy többség ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a költségvetést.

Hamis kártyák.

Budapest, ápril 11. (Saját tud. táv.) Az I. magyar kártya gyár ma egy lapban kijelentette, hogy 100 frtot ad annak, ki a raktárán levő kártyák közt jegyeseket talál. A Magyar Estilap szerkesztője elment a gyárba és talált két tucztat kártyát, melyeken hátulról megismerte, hogy melyik milyen színű. A nyert 100 frtot jótékony célra adta.

A kath. iskolák ünnepe.

Budapest, ápril 11. (Saját tud. távirata.) A püspöki kar rendeletéből az ország összes kath. iskolái május 17-én tartják a millenárius ünnepet. Hálaadó istentisztelet után a tantermekben fognak szavallatokat és felolvasást tartani.

A rendőrség szennyese.

Budapest, ápril 11. (Saját tud. táv.) A sikkasztással vádolt C h u d y rendőrkapitány ügyében R u d n a y főkapitány, mint első fokú fevelmi hatóság ma hozta meg az ítéletet, mely hivatalvesztésre szól.

Az ördög országában.

(Fővárosi levél.)

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcaja. —

Még most is borzongás fog el, ha rágon-dok s libabörzik a bőrom, mint mikor hűvös szellő csapja meg Kárpát csöndes tengerszemének sima fölületét.

Ebben a gyönyörű hasonlatban minden-esetre igaz anyyi, hogy hűvös szellő csapott meg s megdideredtem, mikor onnan kijöttem. A magábszállás öntudatlan érzete mián-e, mely titkon belopta magát lelkeembe, vagy a nagy ellentét folytán, mely a pokol és a paradicsom közt van.

Mert valóságos pokolban jártam s a főváros valóságos paradicsom. Csak tudni kell a módját, tudni kell megtalálni a tiltott fának gyümölcsét s azzal óvatosan, mértékletesen élni, nem ugy, mint Ádám apánk, a ki nem értette az óvatos élés mesterességét.

Mi fővárosiak dicsekszünk azzal, hogy tudunk élni — szánalom a kivételeknek, — s föltudjuk találni paradicsomunkat sok helyütt. Ennek azonban megvan a maga visszahatása, mert az ember foga a sok édességtől is elvásiik nemcsak a sok savanyúságtól. A lélek, a szellem épp oly kótyagos lesz, mint a test, s a szakadatlan, gondatlan vigalom után neki is csak oly jól esik egy kis cibere, mint a meg-savanyodott gyomornak, illendő kirágásoknak utáná.

Egyazerü természeti törvény, hogy a sok

vak ifju, kit gyönyörű szöke fürteinek csigái palást gyanánt fődnek, oly szép, mint a Krisztus, kihez hasonlít.

Miután kijutottunk az éjszakából, a kísértetek közül Szent Ilona kápolnája világosságban tárul elének; a kupola résein behatnak a nap halavány, kékes sugarai. Az egész Szent Sír összeségében alig van ennél félelmesebb hatású hely. Csönd uralkodik lent és nincs ott senki, csak a levezető lépesónél tanyázó kísértetek. A fent szülő éneknek, harangszónak csak zürzavaros töredékei hatnak le. Az oltár mögött még egy lépeső van, mélyebbre visz, a legsötétebb éjszakába, mellette is azok a hosszuhaju alakok lappanganak.

Az ember azt hihetné, hogy ez valami barbár templom. Négy roppant, zömök, kezdetleges cifrázatu és nehézkesen hatalmas oszlop tartja az alacsony kupolát, melyben struccztojások és mindenféle barbár ékességek lógnak. A falon még látni a nedvességtől és portól elmosódott festéseket: aransugaras fejű, merev, jámborul pingált szentek. Minden elhagyott, pusztulásnak szánt; szivárog a nedvesség és salétrom virágozik a sziklák.

Az alsó üreg lépcsőjén egyszerre abissziniai papok jönnek föl. Akár csak a régi három szent királyok tündezetének elő a föld méhéből: fekete arczok, turbánformájú, széles, aranyos tiarák, arannyal és fantasztikus vörös, kék virágokkal szöttes hosszú kontósok . . . Az itt uralkodó lázas sietséggel mennek végig Szent Ilona kriptáján, aztán föl az omladozó nagylépcsőn. Az alsó fokoknál még világítja őket a réseken beszűrődő fény és aranyos ruháik ódon

Városi és vidéki hírek.

— **A Szent Atya nevenapja. XIII.** Leo pápa 6 szentségének nevenapját ünnepli ma a katolikus világ, fűi szeretettel és hódoló bámulattal tekintvén a 86 éves aggastyánra, ki életének tisztaságával, tudományának óriási bőségével és hitének rendíthetlenségével csillagként tündöklök az anyaszentegyház hívei és az egész emberiség előtt. Áldó kezét érezzük, buzdító s irányt jelölő szavait a megpróbáltatások közt halljuk mi magyarak is, s ezért buzgó fohásszal esdünk számára a egek Urától még számos éveket.

— **Kinevezés.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspökünk e hó 6-án főt. Tamás Vilmos Székesfejérvári felsővárosi plebánost szentszéki ülnökké nevezte ki.

— **Megyei viczinális vasut.** A székesfejérvári-bicskei viczinális vasutvonal iránt nem mutatkozik oly lelkes érdeklődés és áldozatkészség, mint azt a tervezők gondolták. Az építési tőkétől fölvetett 721.000 frt nehezen akar összejönni. A megye tudvalegőleg mindössze 200.000 frt értékű törzsrészevnyt jegyzett, miért is Cziráky Antal gróf az érdeklőséget e hó 9-ére összehívta. Az értekezleten Székesfejérvári is képviselve volt Havranek József polgármester és Seidel Lajos főkapitány által. Az érdekeltek felek hosszas tanácskozás után 180.000 frtot ajánlottak meg. A többi hiányzó összeg fedezésére a még eddig nem nyilatkozott községeket fogják megkeresni.

— **Zichy Jenő gróf a múzeumnak.** Hazafiás érdemekben gazdag földünk nagylelkű elhatározással a nemzeti múzeumnak ajándékozta legutóbbi kaukázusi utazásairól magával hozott nagy értékű néprajzi gyűjteményét. Az összes tárgyak Zichy Gyűjtemény elnevezés alatt a múzeum néprajzi osztályában lesznek elhelyezve. Értékük meghaladja a 60.000 forintot.

— **Felmondott laktanyák.** November 1-ére ki fog ürülni az öreg honvéd laktanya s Pirosalma kaszárnya, a hol eddig a városunkban állomásozó 24. sz. tábori vadászszázalaj

tanyázott. A hadügyminiszterium ugyanis, mint már említettük, a vadászszázalaját összel áthelyezte Galiczába. A laktanyákon kívül az állomásparancsnokság felmondta még a Körmeny-féle házat, továbbá a távirdu-utcai 14. és 15. sz. házakat, hol a különféle irodák voltak elhelyezve.

— **Államsegély.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a dunapentelei községi iskola fenntartására 780 frtot engedélyezett.

— **A fejérmegyei takarékpénztár gyászja.** Fekete lobogó jelzi, hogy a fejérmegyei takarékpénztár érzékeny veszteség érte. Dwellly Rezső, az intézet vezértitkára, városunk egyik kiváló jeles polgára hunyta le szemeit szombaton a déli órákban. Dwellly már huzamosabb idő óta betegeskedett, halála azonban mégis váratlanul jött. A megboldogult városi tisztelőin kívül, özvegye és leánya gyászolja.

— **A hegyközség szervezeti szabályzata,** melynek elkészítésére Madras Lipót biz. tag elnöke alatt 7 tagú bizottság küldetett ki, be van terjesztve a városi tanácshoz. A dolgozat a helyi viszonyok gondos mérlegelésére és szakszertű ismeretekre mutat. A bizottság az új mezőgazdasági törvény s a miuizsteri utasítások szem előtt tartása mellett átvette az eddig érvényben volt szőlőhegyi szabályrendelet megfelelő intézkedéseit. A tanács a szabályzatot legközelebb tárgyalás alá veszi.

— **Leégett községház.** Alap községben e hó 4-én tűz pusztított, mely a községházat elhamvasztotta.

— **Választmányi ülés.** A tisztai nyugdíj és jegyző nyugdíj választmányi bizottsága e hó 17-én d. e. 10 órákor a megyeház kistermében ülést tart.

— **Egy öreg tanító halála.** Részvétellel vettük a gyászhirot, mely tanúgyünk egyik buzgó, fáradhatlan munkásának elhunytáról szól. A székesfejérvári egyházmezőrehez tartozó Ráczkeve mezőváros róm. kath. nyugalmazott kántortanítója, Rajczy György 81 éves korában az Urban elhunyt. A boldogult 61 évig működött a tanítói pályán. Ráczkeven 58 évig működött, mint tanító és kántor-tanító. A koronás züst érdemkereszt nyerte kitüntetésül Ő felségetől; a királyok királyától

pedig nyerte el az örök élet koronáját. A boldogult hült tetemeit f. hó 9-én tették a ráczkevei szent Domonkos temetőben nagy részvét mellett a boldog feltámadásig nyugalomra. Az ő. v. f. n.

— **A megyei árvaház ügyében kiküldött bizottság csütörtökön délelőtt ment ki helyszíni szemlét tartani Martonvásárra, hol József főherceg az árvaház számára ingyen telket ajánlott föl. A bizottságot, melyben Fiáth Miklós báró főispán és Huszár Agoston alispán is résztvettek, az állomásnál a község előjárósága és az uradalom tisztjei fogadták. Miután megtekintették a fölajánlott területet, mely közel a vasúthoz fekszik a Tardosba vezető út mellett, látogatást tettek a község házában. Itt a község plebánosa, f. Lattyák János mondott üdvözlő beszédet. A bizottság informálta magát a helyi viszonyok felől, majd megtekintette az iskolaépületet. A főmérnök fölvetelt eszközölt a 7/8 hold nagyságu területről, hogy előleges tervet készíthessen. A bizottság úgy találta, hogy Martonvásár alkalmas volna az árvaház elhelyezésére. A községbeliek, hir szerint, díjtalanul vállalkoznának a fuvarozásra és az építkezésnél a kézi munkára. — A bizottság hétfőn Kálóra megy, az Oltean Sándor által megvételre ajánlott kastély és hozzátartozó földek megtekintésére.**

— **Gyermekgyilkos anya.** A székesfejérvári törvényszék Kátz Juliannát gyermekölés büntette miatt 2 évi börtönbüntetésre ítélte. Ezt az ítéletet a Curia is helybenhagyta.

— **Tanítóválasztás.** Mint lapunknak írják, Törökbálinton e hó 9-én ejtetett meg a kántortanító választás. A nyolcz, többnyire jeles pályázó közül, Schmal Zsigmond diósi kántortanító került ki győzelmesen az urnából, ki gyönyörű bariton hangjával s jeles orgonajátékával általános föltűnést és tetszést keltett. Hogy a választás oly példás rendben folyt le, az elnökölő esperes ft. Kereskényi Gyula után a helybeli érdemudus plebános ft. Zimány Ignácznak köszönhető, ki tapintatos, részrehajlás nem ismerő eljárásával távol tudott tartani minden, a kedélyeket gyakran oly sajnosan fölizgató korteskedéseket és a ki a választás után újlag szép tanulejt adá hit-

jóra csömör következik. S nagyon természetes, hogy a lelki fásultságnak s az ettől csak pár lépésnyire álálkódó megalánásnak a hangulata legjobban a Nagyhehen rohanja meg az embert, mikor alkalmi is van rá, s szuggerálta is a komor idő, a kétezer év előtti drámára való visszaemlékezés, melynek megrázó tragikumát a századok szürke ködén keresztül mindig nagyobbabnak látjuk. A részletek körvonalai elmosódtak, de az egész kép nagyobb, mint párázatos, ködös időben a holdvilág.

S ha már a megbánásnál vagyunk, akkor csak egy lépés a pokol. Mert bármit mondjanak is, ha biztosan tudnók, hogy nincs pokol, az emberiség nem sok megtért juhhal dícserekedhetnék.

Tanultam valaha a kis katekizmust, mely a pokolról azonban csak annyit tud mondani, hogy lézen ott sirás-rivás és fogak csikorgatása! Ez még gyerek koromban sem elégítette ki fantáziámat, mely valami pozitív képet akart volna birni az ördög országáról. Ahitotam a borzalmas részletekre, mert szerettem volna néha igazán megboroznani, hogy igazán félhessek a pokoltól és az ő sötét hatalmaitól, az ördögüktől. Kiről sok rettenetesen hallottam ugyan, le is festettek előttem nagy ékesszólással, el is hitették velem, hogy itt jár a földön az emberek közt, mint ordító oroszlan, névén, hogy kit nyeljen el. De elevenem nem láttam.

Élemedett koromban azután olvastam Dantét is, mohón faltam az ő isteni komédiájának első részletét, a Pokolt. Ez már rettenetesen fölcsigázta a képzeletet, de egészen még

sem elégítette ki, csupán azt a meggyőződést érlelte meg bennem, hogy a képzőművészet, a festészet csak Dante örökség műve nyomán ábrázolhatja a Pokol borzalmait.

Ami akkor csak vágy volt, azt most megvalósulva láttam hazánk székvárosában, melynek immár pokolja is van a városligeti fásor legvégén, egy kolozsális, kívülől is mély benyomást keltő palotában. Márkus építész tervezte, s a poklot Molnár és Trill festőművészek varázsolták bele. Mire a nagy millenáris tárlat megnyílik, akkorra ez is látható lesz, mert immár most is kész volna, csak még a legutolsó simításokat, apróbb tennivalókat kell végezni rajta.

És én láttam e poklot, Dante nagy fantáziájának festett megörökítését, s megtettem e rengeteg körpanorámában azt a meszerű utat, melyet Dante tett meg Virgilius társaságában minden poklon keresztül.

És én megesküszöm, hogy ilyen fenségesen szép, de egyuttal borzalmas nagypéntekem még nem volt soha.

És szavamra mondom, hogy jól esett, mert az ember vágyik néha egy kis szellemi korhelyeves után is.

Hogy mi látható ott? Minden csodás borzasztóság, a mit egy pokol csak produkálni képes. A Styx sárga folyója, melyen majd elmetült a kinlódó lelkekkel telt ósonak. A lelkék miriádiái, a mint a pokol forgószéle ideoda úzi, hajtja, kuszálja őket a levegőben. A kinszenvedések vára, melynek tornyában furiák tanyáznak. Az elkárhozottak mecsara, melyben

egymást marcangolva, harapdálva, fojtogva fetrengenek a szerencsétlenek. Az öngyilkosok erdeje, a lombok közt asszonyarcu háriákkal, ágaikon pedig megért gyümölcsökkel: egy-egy rémesen himbálódzó férfival. Azután a roppant szurok tó, a melybe az ördögök tüzes vasvilával nyomkodják vissza a kiszabadulni akarókat.

Azután a polgári és vallási viszályt szítóknak csoportja, mindahány rettenetesen megcsontkítva. Meg a hamisítók gödre, rettenetes látványa az egymást marcangoló, összegabalyodott alakoknak. Végül a jég, a fagy, a megsemmisítés hazája. Egyes alakok a jégből kiemelkedve dühösen marják egymást. A háttérben pedig Luczifernek árnyékszerű óriás alakja hatalmas, művészi kidolgozásban.

Oly rettenetes az a hangulat, oly lehető az a megdöbbenés, mely az embert elfogja e borzalmas helyen. Még a legridegebb embert is rég nem érzett sejtelmek, kétségek töprengések rohanják meg.

Hátha nem hiába tanultuk mi okos könyvekből, hogy bizony aki rossz ember volt a földön, az nem viszi el szárazon a másvilágra. Ergo jó lesz úgy élnünk, hogy erre tekintettel és figyelemmel legyünk.

Javasolnék valamit, de nem teszem, mert úgy sem fogadnák el. A fegyházból kiszabadulandó gyilkosokat, rablókat, hamisítókat s egyéb zsebványokat ebbe a körépületbe kellene hozni, hogy nézzék ki magukat s csak azután kellene őket szélnek eresztetni a nagyvilágra.

közsegi iránti szeretetének azáltal, hogy az eddigi rozszant kántortanítói lakásnak kibővítésére és helyreállítására nagylelkűen 500 forint felajánlott. A híveinek ily derék, nemesszívű atyját, a jó Isten meg sokáig éltesse! A választást barátságos ebéd követte a vendégszerető plébános házában, melynél az eszperese, valamint a plébánosra, ugyancsak az újonnan megválasztottakra igen sikerült felkészítőket mondatnak. A díszes társaság csak este felé oszlott szét.

— **A Mátyás templom felszentelése.**
A budavári Mátyás templom eddig csak benedikálva, megáldva van, de felszentelve, consecrálva nincsen. A Mátyás templomot még az ezredéves ünnepélyek előtt felszentelik. Az ünnepélyes felszentelés minden valószínűség szerint e hó 18-án szombaton lesz. A szertartást Vaszary Kolos bíboros hercegprímás fénys papi segédlettel, közte két megyés püspökkel, a kiket erre fel fog kérni, végzi. A templomot, a főoltárt maga a bíboros hercegprímás fogja consecrálni, míg a mellékolatokat a püspökök szentelik föl.

— **A millenáris városi bandérium zászlója,** a mely tudvaleg Székesfejérvár hölgyeinek adományából rendeltetett meg, e hó 26-ára készen lesz. A mint a fővárosból elküldi a készítő cég, alkalmas helyen közszemlére ki fogják állítani.

— **Veszedelemes tűz fenyegette e hó 7-én Inota megyénkbeli községet.** Hir szerint gyermekek vigyázatlanságból felgyújtották P a p István nyug. tanító szalmakazlát, melytől a kocsiszín is lángborult. Az erős szélben nagy bűh érhető volna a községet, ha a palotai tűzoltók idejékorán megjelenve, hozzá nem látnak az oltáshoz. A mentésben tevékeny részt vett Zichy Vladimír gróf is.

— **Nyilvános köszönet.** Lőrincze Elek a szegény iskolás gyerekek felruházására, önállóságának 25 éves emlékére, 10 forint adományozott a jótékony nőegyletnek, melynek nevében a pénztárnok ez uton mond hálas köszönetet.

— **Rendőri hírek.** Csütörtök reggel Budapestről 100 olasz munkás érkezett tolonczutvéllel városunkba. A tekintélyes csapat a város házában talált elszállásolást péntek reggelig, a mikor tovább tolonczolták Csáktornya felé. — H a n k a József alsó-ausztriai 13 éves fiút, ki hazulról márczius végén megszökött, a rendőrség letartóztatta és illetőségű helyére küldte vissza.

— **Megszűnt sertés vész.** Hercegtalván s a hozzátartozó pusztákon a sertésvész megszűnt.

Irodalom és Művészet.

Az ezredévi himnus templomi használatra. A „Kath. Egyházi Zeneközöny“ előfizetési felhívást böccsát ki egy himnusra, mely az ezredévi háláadó istenszövegek alkalmával lesz énekelhető. Tudva levő, hogy egyházi ténykedéseknél csak oly szöveget szabad használni, mely egyházi jóváhagyással van ellátva: de sem a szózat, sem a Jókai-féle királyhymnus, sem a többi hazafias ének nem bír a jóváhagyással, az azt a szövegben található okok miatt soha el nem nyerheti. Egyébként ezek mind világi-jellegű énekek, melyek sem a templomba nem valók, sem ezredévi ünnepünkhöz közelebbi vonatkozásban állanak. Miért is nevezett lap készíttette ezeket, hogy egy az ezredévi ünnepségre alkalmas, hazafias és vallásos szöveget írjon, azt egyházas és magyaros dallammal ellátva megzenésítse s arra nézve az esztergomi főegyházmegyei hatóság jóváhagyását megnyerje. A himnus dallamát Langer Viktor egyházi karnagy szerette s látta el orgonakisérettel, mely orgonakiséret egyszersmind a vegyeskar szólamait is magában foglalja. Hangterjedelmé mérsékelt, mert főképp a hívek számára népéneknek készült iskolai növendékek is könnyen betanulhatják. Szövegénél fogva, melynek első két versszakában a nép hálát ad Istennek a nyert jótéteményekért, s a harmadikban a királyért, a negyedikben pedig a magyar nemzetért imádkozik, nem csak ez alkalommal, de bármikor, ez éven túl is használható,

s mint azt a jóváhagyó egyházmegyei hatóság megjegyzé, alkalmas a vallásos érzelmet ápolni. — Az orgona kísérettel ellátott hymnus ára — 80 kr. A szövegének hangjeggyel 5 kr. Sac. e. sacra. (á 30 kr.) Előfizetési pénzek a „K. Egyházi Zeneközönynek“, Bpest V., Lipóttér 9. sz. küldendők.

A Szalay-Baróti-főle „Magyar Nemzet Története“ most megjelent 35-ik füzetében a mohácsi gyásznap megkapó leírását olvassuk. Érdekes a fügelék, melyben „Köz- és műveltségi állapotok a vegyes házakból származott királyok korában“ címmel Baróti tőmör vonásokban eceteli a nevezett korszak vívmányait. A füzetet a következő mellékletek és illusztrációk díszítik: Magyarország Hunyadi Mátyás korában; térkép. — A mohácsi csatáról, Fischer rajza. — A mohácsi csata emlékére vert érem. — Magyarország melléktartományainak, továbbá Bosznia, Szerbia, Bulgária, Kumania, Galícia és Lodoméria címerei; a magyar birodalom címere Hunyadi Mátyás korában, s az országban a pestéje.

József főherceg tejjgazdászata.

Az ezredéves kiállítás alkalmából „József főherceg urócs és kir. fensége uradalmainak rövid ismertetése“ címmel igen érdekes és tanulságos munka jelent meg, mely bennünket annyival is közelebből érdekel, mert megyénk területén levő gazdasági viszonyokat ismertet.

Ezuttal közöljük a tejjgazdaságra vonatkozó részt, megjegyezvén, hogy az uradalmi igazgatóság beszél e munkában és pedig a következőkép:

Tehenészetet jelenleg a főváros közelében fekvő uradalmainak, névszerint: A l c s u t h o n és M a r t o n v á s á r o n rendeztünk be. Az előbbi helyen, a máriavölgyi majorban, a Fenséges Uraság részére már a legrégibb időktől kezdve áll fenn egy tehenészet.

Erre a célra kezdetben a műrthzali marhát tenyésztették, de mert a tejelés éppen nem volt kielégítő, a mennyiben évenként darabonként csupán 633-75 liter (750 itezét) tejeltek, 1873-ban máriahofi fajtával tettek kísérletet, a melylyel azonban 1886-ban fölhagytunk, s helyette eredeti simmenthali importáltunk. A máriahofi évi tejelése fejenként, a borjas tehen tejét is beleszámítva, 800 liter volt. A műrthzali és máriahofi tehenek tejelése oly csekély, hogy ezen állatok kiküszöbölése teljesen indokolt volt. Igás állatnak azonban mind a két fajta igen jól értékesült. Járóban a magyar marhával egyenlő munkát végeztek; különösen jól beváltak azonban a hizlalásnál. Az igazság érdekében azonban be kell vallani, hogy ugy a műrthzali, valamint a máriahofi fajták takarmányozása sem volt ugy megszabva, hogy egy jól tejező marha tápszüükségletét fűdözze.

Mint különlegességet, érdemesnek tartjuk fölemlíteni, hogy a máriavölgyi tehenészetben azon zebu-faj, mely ott az 50-es években a műrthzaliakkal egyetemben tenyésztetett: ivadékat nem produkált ugyan, de véletlenségből a bika egy műrthzali tehénnel párosodott, a melynek következménye az lón, hogy színre és vérmérsékletre az spára, egyebekben pedig az anyára hasonló utód származott.

A simmenthali importálás Máriavölgybe 1887-ben 2 darab hasas üsző és 4 darab másodellésű tehénnel kezdődött, ezekhez 1888. év elején 1 hágóbika, 2 darab másodellésű tehen, 4 darab választott borju és végre 1892-ben 4 darab hasas üsző járult. A alcuthi telivér simmenthali tehenészet alapját tehát: 1 bika és 16 darab tehen képezi, a melyek az országos törzskönyvbe is be vannak vezetve.

Az importált simmenthaliak mind legelsőrendű állatok és jönevű tenyésztőktől vannak beszerezve, jobbjára Erlenbach vidékéről. Vértírsítésről idegen tenyészetekből vásárolt bikák utján történik a gondoskodás. Ilyenek 1893 óta kizárólag Széll Kálmán rátóthéraházi pepinériájából szerzeszettek be, hol a főhercegi nyáj részére a legkitünőbb anyagot a hirnerves tenyésztő már előre kiválasztja.

A tehenek átlag-súlya 500—750 kg.; a bika alá kerülő üszők pedig 2 éves korukban

512 kg.-ot nyomnak. Az ellett borjuk súlya az import idején, az első évben 387 kg. volt, azóta 42—44 kg.-ra emelkedett. A legnagyobb súlyt egy bika-borju nyomta, mely születésekor 70 kg. nehéz volt. A borjuk fejlődésük szerint legkevesebb 12 hétig szopnak és ez idő alatt naponként átlag 1 kg.-ot gyarapodnak; a legmagasabbátlagos napi gyarapodás 228 kg. volt.

Az imént általánosságban leírt tenyészeljáráshoz szükséges még fölemlitenünk, hogy a simmenthali nyájra, minthogy tenyészállat eladására nagy súlyt fektetünk, az individualis képesség fejlesztésére kiváló gondot fordítunk. Ebből a célból a kiváló tejezőket külön takarmánypótlékban részesítjük; a hasasüszöket terimés takarmány helyett — a lehetőség határai között — inkább abrak-félékre fogatjuk, azon tapasztalati elvből kiindulva, hogy a tulajdonoson elvett üszők rossz tejezőkké válnak, ha egy éves koruktól fogva az üszetésig tágabb tápanyag szerint tartatnak. A nagyobb testű borjuk — különösen bikák — is több abrakban részesülnek, mint az általános szabályzat szerint kapiok kellene. Különös figyelmet fordítottunk azonban a növendék-állatok szabad mozgására s jó csontalag létesítésre végett.

Az alcuthi főhercegi uradalom második tehenészetét 1891-ben rendeztetett be, — csakis tejtermelésre, — a mely célra a nagyobb testű borzderes fajtát a legalkalmasabbnak találtuk. E végett november végén Tirolból 1 bika, 44 tehen és 26 borju importáltott, a következő évben pedig ez a szállítvány 1 bikával és 12 tehénnel egészítettet ki. A tehenek istállóba szállítva, darabonként 190 ftba kerültek.

A jelenlegi állomány: 1 darab törzs-bika, 30 darab törzs-tehen, 25 darab törzs-tiszó és 25 darab törzs-növendék-bika, összesen tehát 81 darab. Az évi szaporulat 83%, ebből 45,6% az üsző és 54,4% a bika.

A borjuk igen szépek és egészségesekek, köztük sejtles alig akad; az üszők jelenleg még az állomány szaporítására, a bikák pedig 1½ éves korban eladásra kerülnek. A bikák ára 350—600 forint közt váltakozik.

A simmenthaliak átlagos tejelése 2720 literre tehető, 7-46 liter napi átlaggal.

Ezt a tejjállományt fajjóság nevelésére, mely igen keresett és az Udvar tejjüzkségletének ellátására fordítjuk.

Ha a tejelesleg mutatkozik, az lterben tejalakban a vidéken értékesítjük, részbenként 7 kr-ért, részint pedig limburgi sajtnak dolgoztatjuk fel; a sajtkészítésnél a tej literéért körülbelül 5¼ krajczár érték esik.

Az állatok takarmányozása a tenyészélethez megfelelően racionális, mindenféle sport-szerű tulhajtásoktól és agyonvetésektől ment. A tehenek korpát, a növendékjószág zab-, lóbab- és korpabaktakarmányt, valamint balta-czim-szénát kapnak; kiegészítő takarmányul pedig répát és árpaszalmát.

Nyáron a tehenek zöldtakarmányt kapnak, míg a növendékeket legelőn tartjuk és télen át naponként néhány órát szabadon az akolban tartjuk.

A fajtajellegnek megfelelő és jó tejezőnek ígérkező üszők az állomány szaporítására neveltetnek föl, míg a bikák kikerültetvén, 3½ éves korban fölhizlalva eladatnak. A tejet naponként a „Gazdák Budapesti Tejgyesületének“ szállítatjuk, csekély részét pedig helyben a a majorban, lterenkint 6 kr-ért értékesítjük.

Tejértékesítés történet Budapesten helyben istállóban számítva 1893-ban 5,60, 1894-ben 5,15, 1895-ben 6,01 krajczárral. Évi fejési átlag darabonként 2661,58, liter, naponként 7-29 liter (borjas-tejet is ide értve.)

A hizlalóba került 3 éves tinók 518 kgr. snlylyal beállítva, 153 nap alatt 1-29 kgr. napi gyarapodást értek el. Az állat-állomány jelenleg: 2 törzs-bika, 64 tehen, 46 üsző és 23 növendék-bika és tinó; összesen 135 darab.

A harmadik nagy tehenészet M a r t o n v á s á r o t t, a vasut állomás közelében elhelyezett Belmajorban van föllítva. Az állomány mintegy 100 drb honyhádi fajtájú tehenet, 2 telivér, és 1 félvér simmenthali bikát számlál. Napi fejés 7-12 liter, vagyis évenkénti átlag: 2,600 liter. Tej helyben vasut-

nál literenként 5-75 krért értékesül. A vevő bpesti kereskedő. Egy borju átlag-sulya 44-60 kgr. Szaporodás 84-4%

Közgazdaság.

* Földműves gazdák lókiállítására. A fejérmegyei gazdasági egyesület nevében Zichy Nándor gróf emlékezteti a gazdákat, hogy Budapesten május 5-től 12-ig s június 5-től 12-ig a földműves tenyésztők lovai lesznek kiállítva és jutalmazva. Első ízben a használati-, utóbb a teyészlovak. A ki rész: akar venni a kiállításban — melyért semmi díjat nem kell fizetni. sőt a szállítási költség és a loápolók napidija is megtérítettik, — az jelentkezzék lovaival ápril 16-án d. e. 9-kor Székesfejérvárott a méntelep parancsnoksági épületében. Itt ki fogják jelölni, hogy mely lovak vezethetők fel a kiállításra. A tavaly júniusi nagy lókiállításon díjat nyert lovak ezen előleges szemle nélkül is kiállítandók Budapesten.

* A sertésvész gyógyítása. Szenzációs fölfedezésre jutott Fuchs Gyula vatyai földbirtokos a sertésvész megszüntetése tekintetében. Egy napon észrevette, hogy egyik sertése elpusztult; egy egészséges sertés az elásott sertés hullát, kitarva s több napon át abból táplálkozott a nélkül, hogy haja történt volna. Nehogy azonban a hullából táplálkozó sertés a még egészséges állományt is megfertőztesse, az elkülönítve tartott sertést a beteg sertések közé záratta. És bár a beteg sertések mind elpusztultak, a hullaevő teljes egészséges maradt. Ez arra bírta Fuchs urat, hogy összes egészséges sertéseit az elhullott sertések húsával eteti és ekké teszi azokat a vész ellen immunissá. A kísérlet kitünően bevált, mert míg az előtt tömegesen betegedtek meg sertészei, a kísérlet után többé nem fordult elő betegedés. Az ekké feltalált gyógyszert a P.-Vatya és Hernád szomszédságában lakó földbirtokosok is használni kezdték, még pedig valamennyien fényes eredménnyel. A földművelési miniszteriumban tartott értekezleten egyik kiváló orvosi szakféltékintély odanyilatkozott, hogy a Fuchs-féle eljárás igen sokban hasonlít a difteritisz ellen használt szérum-gyógyításmódhoz, és ha még fővetkező próbák igazolják annak hasznosságát, ugy a sertésvész gyógyítása teljesen megoldottnak mondható.

* A ruszti szőlők. A mult évben egy új szőlőbetegség fellépte miatt a ruszti szőlőket zár alá helyezték. Ez idő óta a telepről szőlőveszőket sem ki, sem bevinni nem lehetett, nehogy a baj tovább hurrzoltassék. A napokban megjelent a földművelésügyi miniszter megbízottja, és a telepet megvizsgálva, konstatalta, hogy a ruszti szőlőtelepen a vész teljesen megszünt, s így mi sem állja útját annak, hogy a ruszti szőlők a zár alól feloldassanak.

* Magyar Oszály-Sorsjáték. II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújításra naponként, de legkésőbb május 2-ig eszközöltetik. A sorsjegyek megújítása a sorsjegyeken jelzett elárusítóknál eszközöltetik és pedig a sorsjegy visszafizetésére és megújítási díj: 1 egész sorsjegyre 20 frt, 1 fél 10 frt, 1 tized 2 frt és 1 huszad 1 frt befizetésével. Teljes sorsjegyet (mind a három osztályra érvényes sorsjegyeket) nem kell megújítani és a III. osztály huzáson minden további résztesznek. Hogy a sorsjegy tulajdonosoknak épen a megújítási határnap lejártakor (május 2) való óriási tolongása elkerültessek, ajánlatosnak mutatkozik, miszerint mindenki, igyokozzék a III. osztályu sorsjegyeknek minél előbb birtokába jutni.

Piaci árak Székesfejérvárott

— 1896. április 11-én. —

Buza	6.50—6.65
Rozs	5.85—5.90
Árpa	4.—4.50
Zab	5.90—6.—
Tengeri	4.—4.10

MIHÁLYI JÓZSEF

KÁRPITOS ÉS DISZITÓ

NÁDOR-UTCA, GEBHARDE-HÁZ.

Van szerencsém a nagy. érd. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, miszerint ez évre már a legujabb divatu butorok, igen olcsó kivitelben; valamint a falkárpitok dus választékban megérkeztek. Melyekből tetszés szerint, jutányos árban készítek, szállítok, lakosztályok, fürdő-telepek és nyaralókba divatos és tartós kárpitosbutorokat, továbbá teljes berendezést, kárpitozást (tapetázást) elvállalok.

Készítek továbbá: szalon, háló, és ebédlő párnázott butorokat, ruganyos és lószőr matraczokat, melyekhez a legkitünőbb anyagot szolgáltatatom, egy munkám izléssel való kiállításáért, valamint tartósságáért mindenkor kezeskedem. — A nagy érd. közönség, valamint b. Uraságod eddigi szíves partfogását továbbra is kérve,

maradtam kiváló tisztelettel

Mihályi József.

13-7

Szegyeni magát

a kis leány, mert a másiké oly kedves arca a bőr tisztátalansága által oly régen el van csúfítva, és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segíthetett volna azon, az általánosan ismert és kedvelt

VÉRTES gyógyszer. **Lugosi arczenőcse** által. Ezen arczenőcse a legjobb szer a májfoltok, szeplők, bőrtakák, pattanások, ugymint minden más bőrtisztalanság eltávolítására. Egy adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bérmentesen küldetik.

Továbbá ajánlatnak a „Sas-gyógytár” világhírű gyógyszerei u. m.: **Dr. Heuffel-féle gyomor-eszencia, Dr. Heuffel-féle vértisztító lóddacskok, Bántóli növény-nedv, Herkulesfürdői kószvényeszes, Injektio és capsules végáteles stb.**

Raktár Székesfejérvárott: **IMRICH VICTOR** gyógyszerésznél valamint

VÉRTES LAJOS sasgyógytára **LUGOSON 454. sz.**

25—8

és erőteljes szakkal leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető

Dr. Heuffel-féle hajszőnővesztő pomádéval Ezen teljesen ártalm. szerekből készült pomádé által, a legrövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is gyönyörű hajszót és dus szakkal nyernek. 1/2 adag 1 frt 25 kr., egy egész adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Templomi szövetek gyára.

Kitüntette 1871. * Kitüntette 1881.

DEILER JÓZSEF

templomi szerek gyára és templomi ruhák készítése

Bécs, VII., Zieglergasse 27.

Képviseelő: **BRÜCKNER FERENCZ.**

Megrendelésre készítek minden templomi ruhát, ugymint: **oasulát, veosernye-köpenyt, dalmatlikát, velumokat, stóllákat, menyezeteket, zászlókat stb.,** valamint egész **ornatust** a legkorrektebb kivitelben. 52—48

Templomi szükségletek.

Dr. Huszár Adolf

FOGORVOS.

Székesfehérvárott, iskola-utca saját háza.

Foghuzás, plombálás és műfogak a legújabb vívmányok alapján.

RENDEL 8-6

Állandóan Székesfehérvárott.

-22

Ifj. FÜSTÉR IMRE

asztalos- és kárpitos butorraktára

Székesfehérvár, iskola-utca 10.

A nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlom újonnan berendezett das választékú

• • kárpitos és asztalos butorraktáramat, • • • •

hol minden e szakmába vágó munkák nagy választékban kaphatók a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, u. m.: háló, ebédtő, szalon, iroda és előszoba berendezések. Széjjel nyitható fotel, mely éjjel ágynak alkalmazható, magas dívánok, ottománok, tükrök, képek és más itt fel nem sorolt asztalos- és kárpitosmunkák.

Különösen ajánlom figyelembe venni, hogy a megrendelt butoradarabokat vagy átalakítások kézimunkák módjára, régi butorok a saját műhelyemben és felügyeletem alatt készülnek; miért is minden nálam rendelt butorokért, illetve munkákért kezességet vállalok.

Rajzokkal, mintákkal és költségvetésekkel szívesen szolgálok. Vidéki megrendeléseknél a címre különösen vigyázni kérem.

52 - 41

Tisztelettel:

Ifj. FÜSTÉR IMRE.

FEHÉR A. ADOLF

bőr és cipő-felsőrészek gyári raktára

nagyban és kicsinyben

BUDAPEST,

VIII., kerepesi-ut 49.

Nagy raktár mindenemű

bőrök,

czipész-kellékek

és saját készítményű

czipő-felsőrészekből

Nagy képes árjegyzékem most jelent meg, melyet kívánatra bérmentve küldök, egyszersmind mindazon, a kiállítás alkalmával feljövő czipész- és csizmadia-mester uraknak ajánlom bőrraktáromat megtekintésre.

Megrendelések postán és vasúton csakis utánvétel mellett azonnal eszközöltetnek. 10-2

Utolsó főhuzás.

Magyar

osztály sorsjáték

Legnagyobb nyeresemény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Május 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	=	korona
1. osztály jutalomdíj	600 000	=	600 000
2. " "	400 000	=	400 000
3. " "	300 000	=	300 000
4. " "	200 000	=	200 000
5. " "	100 000	=	100 000
6. " "	40 000	=	80 000
7. " "	20 000	=	40 000
8. " "	10 000	=	50 000
9. " "	8 000	=	80 000
10. " "	6 000	=	204 000
11. " "	2 000	=	200 000
12. " "	1 000	=	200 000
13. " "	200	=	530 000
14. " "	150	=	3 300 000
15. " "	25 007	nyeresemények és 1 jutalom	= 6 284 000

III. osztályu vételsorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ 60.- $\frac{1}{2}$ 30.- $\frac{1}{10}$ 6.- $\frac{1}{20}$ 3.- forint

Ezen eredeti sorsjegy árakon kívül ajánlott levél portója és nyeresemény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Meintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny cím: Lottoheintze Budapest.

II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályu sorsjegy visszaadása és a megújítási díj befizetésével és pedig:

$\frac{1}{1}$ 20.- $\frac{1}{2}$ 10.- $\frac{1}{10}$ 2.- $\frac{1}{20}$ 1.- forint

legkésőbbben május 2-ig eszükszandó. 7-3

Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltak.

